

Laticrete® 4-XLT

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

1. IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	Laticrete® 4-XLT
Produkt type	L10101 Lim (Klister, vannfortynnbar, industriell bruk)
Deklarasjons-nr	302927
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	15.06.2010
Utgave nummer	2.0

1.2 Identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Anvendelse 43.Spes. bygge- og anleggsvirksomhet.

Anvendelser som frarådes

Dette produktet anbefales ikke for annen bruk enn det som er angitt over.

1.3 Opplysning om leverandør av sikkerhetsdatabladet

Leverandør	LATICRETE NORDIC AS Boks 165 Kalbakken 0901 Oslo Norge Telefon: 23 33 90 00 Fax: 23 33 90 01 www.laticrete.no
E-post	info@laticrete.no
Ansvarlig	LATICRETE NORDIC AS
Utarbeidet av	Sensor Chemcontrol AS
1.4 Nødtelefon	Giftinformasjonen: +47 22 59 13 00.

2. FAREIDENTIFIKASJON

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 1272/2008 EC	STOT RE 2: Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering. STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering. Skin Irrit 2: Irriterende for huden. Eye Dam 1: Alvorlig øyeskade. Skin Sens 1: Sensibiliserende ved hudkontakt.
---	---

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC og 1999/45/EC	Xi; R37/38-43-41 Xn; R48/20
---	--------------------------------

2.2 Merkningselementer

Piktogram

Varselord Fare

Faresetninger	H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. H318 Gir alvorlig øyeskade. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H315 Irriterer huden.
---------------	---

SIKKERHETSATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

Sikkerhetssetninger

P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm.
P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter; Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre; Fortsett skyllingen.
P304 + P340 VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet.
P315 Søk legehjelp umiddelbart.
P405 Oppbevares innelåst.
P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden.

Faresymboler

HELSESKADELIG

Risikosetninger

R-37/38 Irriterer luftveiene og huden.
R-48/20 Farlig: alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning ved innånding.
R-43 Kan gi allergi ved hudkontakt.
R-41 Fare for alvorlig øyeskade.

2.3 Andre farer

n/a

3. SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2 Blandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering etter forordning		Vekt-%
		67/548/EEC, 1999/45/EC	1272/2008 (CLP)	
Silikasand	Ec/Nlp nr: 238-878-4 Cas nr: 14808-60-7	Xn R48/20	STOT RE 2 H373	50 - 60
Portland sement, Cr(VI) < 2 ppm	Ec/Nlp nr: 266-043-4 Cas nr: 65997-15-1	Xi R37/38-41-43	Skin Irrit. 2 Skin Sens. 1 Eye Dam. 1 STOT SE 3 H315 H317 H318 H335	30 - 35
Kalsiumformiat	Ec/Nlp nr: 208-863-7 Cas nr: 544-17-2	Xi R41	Eye Dam. 1 H318	0,5-1,5

Tegnforklaring

Xn=Helseskadelig. Xi=Irriterende.
Eye Dam 1: Alvorlig øyeskade.
STOT RE 2: Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering.
Skin Irrit 2: Irriterende for huden.
STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering.
Skin Sens 1: Sensibiliserende ved hudkontakt.
Forklaring til relevante fare- og risikosetninger (R og H setninger) finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

Alle konsentrasjoner er oppgitt som vektprosent.
Klassifiseringen gjelder for hvert enkelt stoff, ikke for produktet.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Symptomatisk behandling ved innånding av støv eller aerosoler. Hvis den skadede ikke puster, gi kunstig åndedrett. Sørg for frie luftveier. Frisk luft, varme og hvile, helst i bekvem halvsittende stilling. Legebehandling ved åndedrettsbesvær.

Hudkontakt

Vask huden med såpe og vann, eventuelt renskem. Tilsølte klær må vaskes før de brukes på nytt. Ta av tilsølte klær og sko. Ved tvil eller ved vedvarende symptomer - søk legehjelp.

Øyekontakt

Start skylling umiddelbart, ikke utsett start av skylling for å finne en spesifikk skyllevæske. Skyll også grundig under øyelokkene. Fjern eventuelle kontaktlinser. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Fortsett kontinuerlig skylling i 30 minutter.
Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

Svelging

Skyll munnen med vann (bare dersom personen er ved bevissthet). Drikk mye vann.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Utslett. Hoste. Irriterende påvirkninger. Symptomer kan inkludere sviing, tåredannelse, rødhet, oppsvulming og uklart syn. Kan resultere i permanent øyeskade, inkludert blindhet. Langvarig påvirkning kan forårsake kroniske virkninger.

SIKKERHETSATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Still til rådighet generelle, støttende tiltak og behandle symptomatisk. Symptomene kan opptre forsinket.

Annen informasjon

Søk legehjelp ved ubehag. Vis dette sikkerhetsdatabladet til tilstedeværende lege.

5. BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1 Slukningsmidler

Passende slukningsmidler

Vanntåke, skum, CO₂ og pulver.
Bruk brannslukningsmiddel som er egnet for forholdene og omgivelsene.

Uegnedede slukningsmidler

Unngå rettet vannstråle i slukkingsarbeidet.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Vær oppmerksom på risiko for dannelse av giftige gasser.

5.3 Råd til brannmannskaper

Brannmannskap må bruke standard verneutstyr med flammehemmende jakke, hjelm med ansiktsvern, hansker, gummistøvler og selvforsynt pusteapparat i lukkede rom.

6. TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, verneutstyr og nødrutiner

Beholdere med oppsamlet materiale skal merkes nøye med korrekt innhold. Bare trent personell bør utføre opprensning ved store utslipp. Bruk egnede verneklær. Bruk verneutstyr som beskrevet i seksjon 8.2 i sikkerhetsdatabladet. Hold mennesker og dyr unna det forurensede området.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Hold spill borte fra kloakk og vannkilder.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Absorberes med egnet materiale og samles opp. Leveres nærmeste mottakstasjon for destruering.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Se avsnitt 7 for informasjon om sikker håndtering.
Se avsnitt 8 for informasjon om personlig verneutstyr.
Se avsnitt 12 for informasjon om økologi.
Se avsnitt 13 for informasjon om fjerning av avfall.

Annen informasjon

Anbefalingene etter utslipp til vann og land er basert på det mest sannsynlige utslippsscenarioet for dette produktet. Imidlertid kan geografiske forhold, vind, temperatur samt (ved utslipp til vann) retning og hastighet til bølger og strøm i stor grad ha betydning for hvilke tiltak som bør iverksettes.

7. HÅNDTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndteres i samsvar med god hygiene og sikkerhetspraksis. Brukerveiledningen skal følges for å oppnå sikker bruk og best mulig resultat. Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område. Unngå kontakt med øynene, huden og klærne. Bruk egnede vernehansker.

7.2 Vilkår for sikker lagring, samt eventuelle uforenligheter

Oppbevares innelåst. Bør oppbevares i originalemballasje. Emballasjen skal holdes tett lukket. Oppbevares på tørt og godt ventilert sted, borte fra varmekilder og direkte sollys.

Spesielle egenskaper og farer

Kan gi allergi ved hudkontakt. Kan opphopes i kroppen ved gjentatt bruk. Fare for alvorlig øyeskade.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

n/a

8. EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG BESKYTTELSE

8.1 Kontrollparametre

Ingrediens	Einecs nr	CAS nr	8 timer		Korttid		Ref.	Anm.	År
			mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm			
A-Kvarts (respirabelt støv)	238-878-4	14808-60-7	0,1				Norsk	K 7	2013
Portland sement, Cr(VI) < 2 ppm	266-043-4	65997-15-1	10				Norsk	1	2010
A-Kvarts (totalstøv)	238-878-4	14808-60-7	0,3				Norsk	K 7	2013

Anmerkning om tiltak- og grenseverdier

Norsk = tiltaksverdier og grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren. Hentet fra Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

Anmerkning K: Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende.

Fotnote 7: Støv som inneholder a-kvarts, kristobalitt og/eller tridymitt vurderes ut fra summasjonsformel. Samtidig må verdiene for sjenerende støv overholdes.

Fotnote 1: Tiltaksverdien er fastsatt lik verdien for sjenerende støv.

SIKKERHETSDATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen

Sunn fornuft og sikkerhetsregler skal alltid brukes ved allmenn omgang med kjemikalier. Sørg for at emballasjen er riktig merket for å forebygge uforutsett inntak eller feilaktig bruk. Sørg for god arbeidshygiene. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Sørg for tilstrekkelig utsug eller ventilasjon på arbeidsplassen. Unngå kontakt med øyne og hud. Unngå enhver kontakt - innhent spesielle opplysninger før bruk.

Åndedrettsvern

Bruk P3 -filtre dersom det er mye fint støv (røyk), eller hvor forurensningene er særlig farlige. Bruk P2 filtre mot de fleste typer støv med lav giftighet. P1 filter benyttes kun dersom støvet er ufarlig. Støvfiltre skiftes når det blir tungt å puste gjennom. Den europeiske standardiseringskommiteens (CEN) standarder EN136, EN140 og EN405 angir åndedrettsvernsmasker, EN149 og EN143 angir filteranbefalinger.

Øyevern

Øyespylingsutstyr skal være tilgjengelig, helst også dusjmulighet. Bruk godkjent øyevern. Øyevern skal være i henhold til standarden EN 166.

Håndvern

Beskyttelseshansker av gummi, neopren eller PVC med AQL < 1,5 i henhold til standard EN 374-2 anbefales.

All informasjon om spesifikke hansker er basert på offentlig litteratur eller hanskeprodusenters data. Hanskenes egnethet og gjennombruddstid vil variere avhengig av de spesifikke bruksforholdene. Kontakt hanskeprodusenten for spesifikke råd ved valg av hansker og gjennombruddstider for ditt bruk. Undersøk og eventuelt erstatt slitte eller ødelagte hansker. Om kontakt med underarmene er sannsynlig, bruk hansker med mansjetter. CE-standardene EN420 og EN374 gir generelle krav, og angir hansketype.

Annet hudvern enn håndvern

Bruk egnede verneklær.

Annen informasjon

Arbeidstilsynet har fastsatt forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen, best.nr. 524. Personlig verneutstyr skal oppfylle kravene som er gitt i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr, fastsatt av Arbeidstilsynet, best.nr. 523. Det er god industriell hygienepraktis å unngå hudkontakt mest mulig. Unngå bruk av ringer, klokker e. l. som er egnet til å holde på produktet og derved forårsake hudreaksjoner. Beskyttelseskrem kan hjelpe til å beskytte utsatte hudområder, men kan ikke erstatte hansker. Fjern forurensete klær for å unngå hudkontakt. Etter vask av huden påføres fet hudkrem for å erstatte tapt hudfett. Hold god orden. Spesifikke hygienetiltak: Praktiser god personlig hygiene som vasking etter håndtering av produktet og før spising, drikking og/eller røyking. Vask regelmessig arbeidstøy og verneutstyr for å fjerne forurensninger. Kast tilsølt arbeidstøy og sko som ikke kan vaskes.

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om fysiske og kjemiske egenskaper

Form	Pulver
Farge	Grå eller off-white.
Lukt	n/a
Luktterskel	n/a
pH (kons.)	n/a
Smeltepunkt/ frysepunkt	n/a
Startkokepunkt og kokeområde	n/a
Flammepunkt	n/a
Fordampingshastighet	n/a
Antennelighet (fast stoff, gass)	n/a
Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	n/a
Damptrykk	n/a
Damptetthet	n/a
Relativ tetthet	1,2 g/cm ³
Løselighet(er)	n/a
Løselighet i vann	0 % - Ikke løselig
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann	n/a
Selvantenningsstemperatur	n/a
Nedbrytingstemperatur	n/a
Viskositet	n/a

SIKKERHETSDATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

Ekspløsjonsegenskaper	n/a
Oksidasjonsegenskaper	n/a
9.2 Andre opplysninger	n/a

10. STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	n/a
10.2 Kjemisk stabilitet	Stabil under normale forhold.
10.3 Mulighet for farlige reaksjoner	n/a
10.4 Forhold som skal unngås	n/a
10.5 Uforenlige materialer	Unngå sterkt oksiderende stoffer.
10.6 Farlige nedbrytningsprodukter	n/a

11. TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger	
For ingrediens	kalsiumformiat
LD50 oral	2650 mg/kg (Rotte)
Referanse	Unknown
Akutt giftighet	Innånding av tørreproduktet kan være irriterende for luftveiene. Gjentatt eller langvarig innånding av partikler kan forårsake luftveissykdommer. Inntak kan forårsake irritasjon i munn, svelg og fordøyelseskanal.
Hudetsing/ hudirritasjon	Irriterer huden.
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Gir alvorlig øyeskade.
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
Skader på arvestoffet i kjønnseller	Ingen av kjemikalierne oppført i seksjon 3 er klassifisert som arvestoffskadende (mutagene).
Kreftfremkallende egenskaper	Inneholder kjemikalie(r) som skal betraktes som kreftfremkallende ved innånding.
Reproduksjonstoksicitet	Ingen av stoffene oppført i seksjon 3 er klassifisert som reproduksjonsskadelige.
STOT - enkelteksponering	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
STOT - gjentatt eksponering	Kan forårsake organskader (Lunge) ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Aspirasjonsfare	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.

12. ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet	Dårlig oppløselig blanding. Ingen kjent økotoxikologisk effekt.
12.2 Persistens og nedbrytelighet	n/a
12.3 Bioakkumuleringsevne	Ingen bioakkumulering er indikert. Det forventes ingen skadelige langtidseffekter på vannorganismer.
12.4 Mobilitet i jord	Produktet er ikke mobilt i jord.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	n/a
12.6 Andre skadevirkninger	n/a

13. DISPONERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder	
Avfallsgrupper	EAL: 08 04 10 Annet avfall av klebemidler og tetningsmasse enn det som er nevnt i 08 04 09. Angivelse av EAL-koder er kun veiledende. Sjekk alltid avfallskoden med henblikk på den aktuelle tilstand produktet befinner seg i. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.
Emballasje	Forurenset emballasje skal behandles som rest-kjemikalier.
Annen informasjon	Rester som ikke kan oppbevares for senere bruk eller resirkulering skal leveres til godkjent deponi for destruksjon. Unngå hudkontakt. Fare for alvorlig øyeskade.

SIKKERHETSDATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

14. TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 FN-nummer	n/a
14.2 FN-forsendelsesnavn	n/a
14.3 Transportfareklasse(r)	
ADR/RID klasse	n/a
14.4 Emballasjegruppe	n/a
14.5 Miljøfarer	n/a
14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk	n/a
14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	n/a

15. OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser og særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for kjemikaliet	<p>Kommisjonsforordning (EU) nr. 453/2010 vedlegg II (Vedlegg II - "II"). Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008. Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier). ADR/RID 2013 - Forskrift om landtransport av farlig gods. ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database. Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5). Ex-ECB databasen (http://esis.jrc.ec.europa.eu/index.php?PGM=cla). Avfallsforskriften (miljøverndepartementet) - FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.</p>
15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet	<p>Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.</p>
Annen informasjon	<p>Klassifiseringen av dette produktet er gitt på grunnlag av de foreliggende opplysninger fra leverandøren.</p>

16. ANDRE OPPLYSNINGER

Relevante fare og risiko setninger for hver ingrediens	<p>H315 Irriterer huden. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. H373 Kan forårsake organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering. R-37/38 Irriterer luftveiene og huden. R-41 Fare for alvorlig øyeskade. R-43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R-48/20 Farlig: alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning ved innånding.</p>
Henvisninger til viktig litteratur og spesielle datakilder	<p>Sikkerhetsdatablad fra leverandøren.</p>
Forkortelser i dokumentet	<p>n/a - Ingen relevant informasjon</p>
Første gang utgitt	<p>15.06.2010</p>
Utskriftsdato	<p>06.02.2014</p>
Annen informasjon	<p>Informasjonen over antas å være korrekt, men inkluderer ikke nødvendigvis all informasjon om kjemikaliet og skal derfor bare brukes som veiledning. Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet er basert på nåværende kunnskap og er ment å beskrive kjemikaliet ut fra et sikkerhetsaspekt, det er ikke å betrakte som en kjemisk spesifikasjon. Det er kundens ansvar å kontrollere at kjemikaliet er egnet til kundens spesifikke bruk.</p> <p>Revidert og kvalitetssikret av: Sensor Chemcontrol AS Storgata 30 3611 Kongsberg Norge Tlf: 32 77 06 60 E-post: helpdesk@sensor.as.</p>

SIKKERHETSDATABLAD

Laticrete® 4-XLT

Fortsettelse fra forrige side

Internkode: LAT070

Revisjonsdato: 09.02.2014

--- SIKKERHETSDATABLAD i henhold til EU direktiv 67/548/EEC, 1999/45/EC og 453/2010 av 20. Mai 2010 ---